

Kasvua-podcast, jakso 6: Millaista on moniammatillinen yhteistyö

((Musiikkia) Kuuntelet ProAgrian Kasvua-podcastia.)

Minna Laitinen (ML): Tervetuloa kuuntelemaan meidän podcast-jaksoa. Podcast-jakson on mahdollistanut Maatilayrittäjän työura muutoksessa -hanke. Minä olen Minna Laitinen ProAgriasta ja minun kaverinani täällä keskustelemassa on...

Merja Nykänen (MN): Merja Nykänen Diakonia-ammattikorkeakoulusta.

ML: Tervetuloa Merja.

MN: Kiitos.

ML: Ja tänään me juttelemme moniammatillisesta yhteistyöstä. Ja Merja...Haluatko ensin kertoa kuka olet tarkemmin ja mitä teet, ja miten tämä moniammatillinen yhteistyö nyt tähän kuvioon sitten istuu?

MN: No joo, toimin tällä hetkellä projektipäällikkönä Maatalousyrittäjän työura muutoksessa - hankkeessa. Ja siinä hankkeessa Diak on päätoimijana, ja osatoteuttajana on ProAgria Etelä-Savo ja sitä kautta yhteistyötä tehdään. Mun tausta...itsellä on maatalousyrittäjyydessä. Elikä tuota mä oon ollut maidontuottaja päätoimisesti suurimman osan aikuiselämästäni. Ja sitten tuota tuossa vuonna 2008 siirryin tilan ulkopuolelle töihin. Minä olen kieltenopettaja koulutukseltani, englannin ja ruotsin maikka, ja läksin sitten tuonne ammatilliselle toiselle asteelle opettajaksi. Siellä olin myös sitten Valma-ryhmän eli ammatilliseen koulutukseen valmentavan ryhmän vastuuopettaja, ja opiskelin siinä sitten ratkaisukeskeiseksi neuropsykiatriseksi valmentajaksi. Eli lyhyemmin sanottuna nepsy-valmentajaksi. Ja olen myös tunnetaitovalmentaja ja mindfulness-ohjaaja. Eli jos miettii sitä moniammatillisuutta, niin monenlaista on tullut tehtyä ja opiskeltuakin.

ML: Kyllä. Kiitoksia. Ja tähän oli tämä Maatalousyrittäjän työura muutoksessa -hanke Etelä-Savossa, oliko näin?

MN: Kyllä, Etelä-Savon alueella.

ML: Ja ehkä kerron myös sen verran itsestäni, että olen Minna Laitinen ja maidontuottajatausta myös minulla tässä ja ekonomiksi olen opiskellut ja työhönohjaajaksi, ja tässä samassa Maatalousyrittäjän työura muutoksessa -hankkeessa toiminut. Ja Merjan kanssa olemme tehneet tällaista moniammatillista yhteistyötä. Meillä on hyvin monipuoliset taustat kummallakin, ja olemme kokeneet tämän yhteistyön hyvin hedelmälliseksi. Haluatko Merja kertoa nyt, mistä lähdetään liikkeelle, että kuinka tämä moniammatillinen yhteistyö on alkanut?

MN: No, siinä on oikeastaan monta tahoja, kun moniammatillisuus on monimerkityksellinen sana, että ensinnäkin ihan niin kuin tässä kerrottiin nyt näistä omista taustoistani, niin meillä on jo moniammatillista taustaa kummallakin, ja aika monella itseasiassa meidän ikäisellä ihmisellä jo on, ja tulevaisuudessa yhä suuremmalla osalla ihmisistä on monta ammattia taustalla. Mutta että me on lähdetty niin kuin tuomaan sitten kaksi organisaatiota yhteen, joilla on ihan erilainen ammatillinen tausta. Elikä toki ProAgria maatalouden organisaationa ja sitten Diakonia-ammattikorkeakoulu

koulutusorganisaationa ja mielentaitojen organisaationa niin me on tehty tämmöistä aika urauurtavaa yhteistyötä tässä hankkeessa. Ja taisit kysyä mistä tämä on lähtenyt, niinkö? No mä jotenkin ajattelen, että tässä on ollut tietysti kyse myös siitä, että on ollut ihmisiä, jotka on huomanneet sen, että yhteistyötä tarvitaan, mutta kun syvemmin pohditaan niin eihän kukaan pärjää yksistään. Että vaikka olisi kuinka moniammatillinen niin aina tarvitsee tukea toisista, ja mikäs sen hedelmällisempää hankeyhteistyössä, kuin tehdä yhteistyötä eri organisaatioiden kesken? Että jos pyörii vaan siinä omassa piirissä, niin sitten pyörii vaan siinä omassa piirissä. Mutta aina kun lähtee vähän uusiin suuntiin, niin se antaa uusia ulottuvuuksia. Ja ideanahan tässä meidän hankkeessa on ollut se, että me voitais tarjota asiakkaalle, eli sille maatalousyrittäjälle tai maaseutuyrittäjälle mahdollisimman monipuolista tukea ja sparrausta eri elämänvaiheissa. Niin tähän se meidän lähtökohta on siinä ollut.

ML: Haluatko Merja kertoa, kuinka tätä moniammatillista yhteistyötä on lähdetty toteuttamaan ProAgrian ja Diakin kesken?

MN: Joo, meillähän keskiössä on asiakas, eli viljelijä, maatalousyrittäjä, maaseutuyrittäjä, ja se minkälaista erilaista tukea hän tarvitsee elämän eri vaiheissa. Ja vaikka tässä hankkeen nimi on työura muutoksessa, niin kyllähän muutoksia voi olla paljon muitakin, liittyen vaikka ihmissuhteisiin taikka mielenterveyteen tai ammatilliseen osaamiseen taikka monenlaisiin asioihin. Osa haluaa pohtia, että haluanko työllistyä tilan ulkopuolelle ja miten talous, jos lähdenkin opiskelemaan ja muuta tämmöistä. Niin me on kehitetty tähän sellainen malli yhdessä tässä meidän hanketiimissä, että me on ensinnäkin toki tietysti markkinoitu hanketta verkostoille ja sidosryhmille, jotka tapaa näitä yrittäjiä, ja sitten ProAgriassahan on paljon asiantuntijoita, jotka käy tilakäynneillä ja sitä kautta vienyntä sanaa tästä meidän hankkeesta. Ja me ei tosiaankaan ole kenenkään kotiin rynnätty sillä tavalla, että tarvitsisitko nyt vähän tässä moniammatillista tukea, vaan se on aina mennyt niin päin, että se aloite on tullut sieltä yrittäjiltä itseltään. Tosin siinä on kyllä ollut hyvin tärkeässä osassa sitten ne asiantuntijat, jotka on kertoneet, että mitäs jos lähtisit tämmöiseen mukaan. Elikkä eri sidosryhmiltä ProAgrian asiantuntijoiden lisäksi, esimerkiksi meijerin kautta, on tullut tietoa, että nyt täällä on yrittäjä joka on sanonut, että voit ottaa yhteyttä, tai sitten vaikkapa Faban kautta esimerkiksi. Ja tuota sitten se menee niin, että mä olen saanut sen yrittäjän yhteystiedot ja soittanut sinne. Ja sitten on juteltu puhelimesta ja sovittu sopiva aika, vähän tutustuttu ja olen kertonut, että mistä tässä hankkeessa on kyse, ja sitten me on menty käymään tilakäynnillä kahdestaan. Eli mun mukana on ollut aina sitten hanketiimistä joku ProAgrian asiantuntija, että sitten on menty yhdessä. On kyllä aika monipuolisestikin menty, mutta siihen me varmaan palataan vähän myöhemmin. Mutta tuota niin...on menty käymään tilalla ja on myös semmoisia tilanteita, että ainahan se koti ei ole ollut paras keskustelupaikka, niin sitten me on tavattu muualla, että sekin on tässä ollut tärkeätä huomata, että joskus voi olla helpompi jutella muualla kuin kotona, niin sitten me on tavattu muualla ja...Ja siellä sitten on puhuttu siitä mistä yrittäjä haluaa puhua, että...Meidän yksi tärkeimpiä tehtäviä on olla ne kuulevat korvat, että ihan syystä meille on annettu ne kaksi korvaa ja yksi suu. Että sitä yritän aina itsekin pitää mielessä, että me kuunnellaan. Ja oikeastaan me alussa tehtiin aika paljon kaikenlaista lomaketta, että mitä me voitais kysellä, mutta se on tiivistynyt tässä ihan muutamaaan kysymykseen tänä aikana, että me käydään läpi mennyttä, tätä päivää, tulevaisuuden suunnitelmia, ja sitä että miten pääsisi sinne. Ja me ollaan aina kysytty myös, että mistä sä unelmoit ja haaveilet. Ja sitten sen jälkeen on suunniteltu yhdessä porukalla, että no mitkä on ne seuraavat stepit. Mikä on se mitä yrittäjä voisi tehdä asian eteen, miten ProAgria voisi olla tukemassa sitä, ja miten sitten Diak omalta osaltaan ja sitten siitä on lähdetty etenemään.

ML: Keitä eri asiantuntijoita sulla on ollut siinä kaverina?

MN: Voi kirjo on ollut kyllä laaja. Ensinnäkin meidän hanketiimissä on valtavasti asiantuntemusta, että kun meillä on talousasiantuntijaa ja työnohjaajaa siinä meidän hanketiimissä, sitten mä olen myös mukana vaikkapa spv-kuvioissa. Ja tuota niin...sitten mä olen ollut sellaisessa tilanteessa mukana missä

on ollut tuota vähän tämmöisiä surullisempiakin uutisia, menehtymisiä ja muita niin olen sitten lähtenyt ProAgrian tiimin mukaan sinne jos yrittäjä on tietenkin luvan antanut että voin tulla. Että tavallaan se mun rooli siinä on ollut se, että mä keskityn mielentaitoihin ja kyselen mitä kuuluu, jotta sitten ne asiantuntijat voi tehdä sitä omaa substanssiosaamistaan. Niin kuin keskittyä siihen.

ML: Eli sä olet antanut vähän niin kuin henkistä tukea sitten niillä, ymmärsinkö oikein, käynneillä ja keskusteluapua?

MN: Joo, henkistä tukea yrittäjälle ja keskusteluapua yrittäjälle ja kyllä sitten on myös keskusteltu sitten asiantuntijoiden kanssa että se myös auttaa heidän työtään että siinä on joku ulkopuolinen, koska on niin kuin luonnollista että me ollaan empaattisia ja kannetaan huolta, niin kuin tiedät niin teillä on monella silleen, että on pitkiä asiakkuussuhteita asiakkaan kanssa, että on saatettu niin kuin...on kasvettu yhdessä suurin piirtein, ja on vaikka saman ikäisiä lapsia tai muuta vastaavaa. Siellä on käyty vuosikautia ja tultu tutuiksi. Ja sitten tapahtuu jotain tosi dramaattista ja surullista ehkä niin silloin siihen on ehkä muodostunut jo sellainen ystävyysuhde ja ollaan paljon läheisempiä, niin mä olen sitten se ulkopuolinen ihminen, niin mä tulen siihen sitten tavallaan toisenlaisista lähtökohdista että en ole niin tuttu, niin se helpottaa sitten heti, ja sitten se että tämä asiantuntija, joka siellä on vuosikautia käynyt niin hän voi myös sitten vähän ehkä huokaista, että vaikka kannankin huolta nyt tästä asiakkaasta, mutta nyt mä voin jakaa sitä jonkun toisen kanssa, että en ole yksin tässä niin se sitten helpottaa myös sitä asiakkaan tilannetta ja sitten myös sitä asiantuntijan tilannetta.

ML: Kyllä, eli tässä moniammatillisessa yhteistyössä voidaan tukea myös asiantuntijaa, ei vain sitä asiakasta, joka siellä tilalla on ja jakaa sitä vastuuta ja työtä siellä asiakkaan luonakin?

MN: Joo, kyllä mä sen niin koen ja sitten mähän olen itse valtavasti oppinut siinä...tietenkin myös...eri asiantuntijoiden kanssa kun on käynyt...paljon olen kyllä oppinut ja saanut tukea myös heiltä.

ML: No miten sitten koet kun...jos aiheet menevätkin oman osaamisesi ulkopuolelle?

MN: Joo kyllähän ne usein menee oman osaamisen ulkopuolelle ja siitäkin on paljon puhuttu tässä tiimissä että on hirveän hyvä huomata että ei meidän kakkien tarvitse kaikkea osata, eikä mitenkään pystytäkään osaamaan ja on tärkeää tosiaan huomata, että nyt mennään sen mun osaamisen rajojen ulkopuolelle että me ei lähdetä tavallaan avaamaan semmoisia asioita mitä me ei osata sulkea, että sitten kun me huomataan, että tilanne on tämä, niin sitten me etsitään sitä paikkaa mistä sitä tukea saisi. Esimerkiksi nyt vaikka on yhteistyötä tehty mielenterveystoimistojen kanssa ja kriisikeskuksen kanssa ja kun asiakkaalla on kiinnostusta vaikka opiskella, niin sitten on yhteistyötä tehty TE-toimiston uraohjauspalvelun ja ammatinvalintapsykologin kanssa. Että tuota...tässä on mun mielestä hirveän tärkeää huomata se, että vaikka kaikkien näiden instanssien tiedot löytyisi netistä, niin ei niitä aina ole sieltä kovin helppo löytää. Ja sitten monesti siihenkin olen törmännyt, että yrittäjät ei edes tiedä, että mä voisin tuolta saada tukea. Niin sitten on hyvä, että me tässä hanketiimissä voidaan sanoa, että jos haluat, niin minä voin soittaa sinne, ja sitten mä yleensä soitan. Koskaan en soita luvatta. Vaan sitten yrittäjän luvalla yhdistän sen yrittäjän, sen ihmisen, ja asiantuntijan toisiinsa, ja he jatkavat sitten keskenään sitä asiaa eteenpäin. Että semmoinen kohtauttajan rooli on tässä moniammatillisessa työssä myös, että hyvä että otit esille tämän, että entäs kun mennään omien rajojen ulkopuolelle. Koska siinä piilee sitten vaara, jos ruvetaan niin kuin liian paljon menemään sinne missä ei omat taidot riitä, niin silloin väsyttään, me asiantuntijoina väsyttään, ja me ei osata kuitenkaan sitten olla oikealla tavalla tueksi.

ML: No eli tässä tällainen kun on yhteinen hanke, niin on yhteinen tavoite. Pää tavoite on tukea sitä yrittäjää, ja siinä tulee myös sitten tuettua ja opeteltua sitä moniammatillista yhteistyötä niin sitä toista

asiantuntijaa myös, että...No miten sitten koet, että mikä tämän mahdollistaa tämän, että tämä yhteistyö sujuu hyvin?

MN: Siinä on monta asiaa mitkä sen mahdollistaa ja tuota...Sen mahdollistaa se mitä me tässä hanketiimissä on ansiokkaasti mun mielestä tehty, eli meillä on aito halu siihen. Ensinnäkin meillä organisaatiotasolla täytyy olla aito halu siihen, että tehdään yhteistyötä. Ja pitää olla selkeästi selvillä ja tiedossa kaikilla se, että meillä on yhteinen fokus ja se on se asiakas niin kuin sanoit. Ja että hänen asioitaan me ollaan tässä edistämässä. Että edustetaan me sitten mitä organisaatiota tahansa, me ollaan asiakkaalla töissä. Ja toki siinä vaikuttaa henkilökemiatkin. Mutta mä aina ajattelen sitä, että kun aikuiset ihmiset tekee töitä keskenään, me voidaan aina itse päättää se, että miten me suhtaudutaan asioihin ja uusiin asioihin ja toisiimme ja mä olen ihan tosi iloinen ja ylpeä tästä hanketiimistä, miten hyvin meillä on luottamus toiminut, mutta me ollaan tietoisesti myös rakennettu sitä. Sehän ei tule sillä tavalla että laitetaan ihmiset yhteen ja no niin tehkääpä yhteistyötä, vaan me ollaan tavattu paljon, me kokoonnutaan säännöllisesti ja niissä meidän kokoontumisissa puhutaan muustakin kuin hanketyöstä ja me ollaan haluttu tutustua toisiimme enemmänkin ihmisinä ja tuota, me ollaan luotu ihan hanketiimikäytänteet missä yhtenä tosi tärkeänä asiana on se, että...me ollaan ihan kirjattu sinne, että me luotetaan ja kunnioitetaan niin kuin...luotetaan toistemme ammattitaitoon, kunnioitetaan sitä, niin sehän on ihan semmoinen niin kuin lähtökohta. Luottamushan on kaiken lähtökohta, niin myös tässä meidän tiimityössä. Ja se ei tarkoita sitä etteikö välillä oltaisi asioista eri mieltä, ei tietenkään että ei me olla mikään semmoinen niin kuin lammaslauma, joka katsoo koko ajan samaan suuntaan, että tilaa pitää olla myös sille että ollaan eri mieltä, mutta ne pitää pystyä keskustelemaan rakentavasti, ja sitten jatketaan taas se asiakas siellä fokuksena.

ML: Kyllä. No osaatko ehkä jollain esimerkillä, vaikka kuvitteellisellakin pikkaisen, valaista että minkälainen tällainen moniammatillinen yhteistyökäynti voisi olla, mitä se asiakas siitä saa ja miten se etenee ja miten siinä niin kuin hyödynnetään tätä moniammatillisuutta?

MN: No jos nyt ajatellaan, että me on saatu kutsu, että saadaan tulla. Niin yleensä siinä vaiheessa viljelijä, yrittäjä, on niin kuin valmis jo puhumaankin luottamuksellisesti meidän kanssa. Me aina korostetaan sitä, että tämä on luottamuksellista ja äärimmäisen tärkeitä on myös se, että meidän käynti on maksuton. Ja tuota...Sitten me mennään ja me ollaan hyvin kiitollisia siitä, että saadaan tulla, että kyllä minä yleensä aina sanon, että kiitos kun saadaan tulla ja pois lähtiessä myös sanotaan että kiitos kun saatiin tulla, koska koti on monella tapaa hyvin herkkä paikka, että siellä on paljon historiaa ja maatilalla varsinkin kun kietoutuu kaikki yhteen, perhe ja tuota suvun tarinat ja työ, koti. Kaikki on siinä niin kuin semmoisena suloisena kimpuna yhdessä, niin aina kun mennään toisen kotiin niin se semmoinen toista arvostava toimintamalli on tärkeä.

MN: No moniammatillisuudesta on muun muassa sillä tavalla hyötyä meidän tilakäynneillä, että vaikka en ole sen asian ammattilainen, mitä se mun työpäri siinä keskustelelee, niin mä voin kuitenkin siltä kysyä, että mitäs tämä tarkoittaa tai ymmärsinkö mä nyt oikein, että tämä tarkoittaa tätä. Että se vapauttaa tavallaan myös niin kuin kyselemään lainausmerkeissä tyhmiä kysymyksiä, että vaikka tyhmiä kysymyksiä ei olekaan, että vaikka mulla itselläkin on maatalousyrittäjätaustaa, mutta tuota, niin en koe olevani sen alan ammattilainen kuitenkaan tällä hetkellä, niin kyllä mä myös sitten kysyin siellä käynneillä, että tarkoittaako tämä nyt verotuksellisesti vaikkapa sitä tai ja samalla kun mä kyselen näitä asioita niin se voi myös helpottaa sitten sitä yrittäjänkin tilannetta siinä, että hänkin niin kuin on ehkä miettinyt, mutta ei ehkä muistanut tai saanut kysytyä tai jotain vastaavaa ja muutenkin, että kun toistemme kanssa ollaan siellä, niin se voi olla myös niin kuin toisinpäin. Että sitten multakin saattaa asiantuntija hanketiimistä kysyä, että niin meinaatko että...Että tällä tavalla me käydään niin kuin keskustelua siinä, koska me kuitenkin tässä kun me asetetaan toisen ihmisen kanssa katsomaan asioita, niin mehän ollaan aina pöydän samalla puolella. Näin kuvainnollisesti sanottuna, että mehän ei olla niin kuin

vastakkainasettelua. Ja joskus sitten tämmöisessä asiantuntijatyössä niin on hyvä muistaa, että tämä meidän toimintamalli on semmoinen, että me ei ratkaista kenenkään asiaa. Että me ollaan tukena. Me pohditaan. Me tuodaan kysymyksiä. Sparrailaan. Mietitään vaihtoehtoja. Mutta yrittäjä kuitenkin sitten sen ratkaisun siinä tekee.

ML: Merja minkälaista palautetta olet saanut asiakkailta tästä moniammatillisesta yhteistyöstä?

MN: Tästä on tullut hyvää palautetta. Me on kerätty palautetta sekä suullisesti asiakkailta silloin tilakäynnin yhteydessä ja sitten on myös laitettu sähköpostiin palautelinkki tästä meidän toiminnasta. Ja semmoisia palautteita on muun muassa saatu, että meidän käynnit on ollut kiireettömiä, että se on ollut hyvä, että meillä on ollut aikaa ja että me on voitu puhua kaikista asioista, että yrittäjä toki itse määrittää sen, että mistä hän haluaa tällä kertaa puhua, mutta et me puhutaan asioista niiden oikeilla nimillä, ei kaihdeta vaikeitakaan aiheita. Ja nimenomaan sitten se, että me ollaan oltu moniammatillisesti niin on tullut siinä että...on kiitelty siitä...Tai tai he ovat kokeneet hyväksi sen, että on oikeasti voinut monia asioita tulla esille ja juuri tätä keskustelua, mistä äsken puhuttiin, että voidaan kysellä ja on esitetty vaihtoehtoja ja on siis etsitty yhdessä niitä tukimuotoja asiakkaalle. Ja sitten semmoisia konkreettisia esimerkkejä minkälaisia palautteita on saanut...Voisin vaikka pari mainita, mitkä on jääneet erityisesti mieleen. Eräs palaute oli sellainen, että...Kun käytiin tilalla, niin sitten meidän käynnin jälkeen kysyttiin, että no, mitä nyt kommentoisitte? Kannattiko meidät kutsua, että oliko ihan hyvä käyttää tämä aika meidän kanssa keskustellen, niin sitten yrittäjä sanoo, että joo, että kyllä me näitä asioita...oli hyvä että tulitte, että me on näitä asioita kyllä pohdittu tässä puolison kanssa jo useampi vuosi. Ja aikaisemmin on tuntunut, että on vähän että ei oikein saa mistään kiinni, mutta nyt tuntuu ihan siltä kun on saanut vähän niin kuin hiekkaa sinne sutivan pyörän alle. Eli, että on selkeästi saanut niin kuin jotain semmoista vakautta siihen mietintään. Ja sitten semmoinenkin aika koskettava palaute on saatu, muun muassa, että eräs yrittäjä totesi, että kukaan ei ole koskaan aikaisemmin kysynyt minulta, mitä minä haluan.

ML: Se on aika iso kysymys.

MN: Se on iso kysymys ja se on hyvä, että siitä on kysytty...Että loppujen lopuksi tarvitsee kysyä vaan ihmisenä ihmiselle...olla ja kysyä ihan selkeitä asioita ja kuulla ja keskustella, että siitähän se lähtee.

ML: Ja sitten vielä yksi kysymys, jonka Merja haluan vielä kysyä sinulta, niin kuinka sinä itse olet kokenut tämän moniammatillisen yhteistyön ja mitä se on sinulle antanut?

MN: No niin kuin tuossa aikaisemmin sanoin, niin moniammatillinen yhteistyö tässä meidän hankkeessa on ollut ihan ehdoton edellytys sille, että tätä ylipäättään on voitu toteuttaa. Että tämä on paljon enemmän kuin osiensa summa, tämä meidän työskentelymalli. Me on opittu paljon toisiltamme. Mä olen oppinut paljon mun hanketiimiläisiltä ja kaikilta niiltä asiantuntijoilta ja sidosryhmien edustajilta, joiden kanssa olen tehnyt yhteistyötä. Ja mä oon nöyrän kiitollinen siitä, että mä oon saanut olla tukemassa niitä yrittäjiä, ja yrittäjät on luottaneet...Että kyllä se on...Se on mulle tosi iso asia.

ML: Kiitos

MN: Kiitos.

Tämän podcastin on mahdollistanut Maatalousyrittäjän työura muutoksessa -hanke. Hankkeessa vahvistettiin maatalousyrittäjien hyvinvointia ja voimavaroja erilaisissa työhön ja elämään liittyvissä tilanteissa Etelä-Savon alueella vuosina 2020-2022. Diakonia-ammattikorkeakoulun ja ProAgria Etelä-Savon hanketta ovat rahoittaneet Euroopan sosiaalirahasto, Etelä-Savon ELY-keskus, alueen kunnat, LähiTapiola Savo-Karjala ja hankkeen toteuttajat.